

**BARNEVELD IN PERSPECTIEF:
OP WEG NAAR EEN BESTUURLIJKE FUSIE?**

DOEL ONDERZOEK

Inzicht geven in de kansen en bedreigingen die een mogelijke bestuurlijke fusie met de gemeente Scherpenzeel voor de gemeente Barneveld met zich meebrengen.

CENTRALE VRAAGSTELLING

Is een bestuurlijke fusie met de gemeente Scherpenzeel voor de gemeente Barneveld een wenselijk scenario waarmee de bestuurskracht van de gemeente Barneveld kan worden behouden of versterkt in relatie tot de gemeente, de gemeenschap en de regio?

DEELOPDRACHTEN

1. Breng de onderwerpen in beeld die lopende een traject van gemeentelijke herindeling van belang zijn en punt van aandacht en/of risico zijn.
2. Geef op onderdelen kwantitatieve informatie die betrekking heeft op de gemeente Barneveld, de gemeente Scherpenzeel en gemeenten vergelijkbaar met de eventuele nieuwe gemeente.
3. Geef een schets van veelal voorkomende vragen die spelen bij een traject van gemeentelijke herindeling (Q&A).
4. Breng op hoofdlijnen de te doorlopen stappen van een herindelingstraject in beeld inclusief risico's.

KWALITEITSCRITERIA GEMEENTELIJKE HERINDELING

1. Draagvlak
2. Schaalniveau passend bij de opgaven
3. Interne samenhang en consistentie
4. Bestuurskracht en vitaliteit
5. Regionale samenhang en evenwicht
6. Duurzaamheid
 - Kosten
 - Kwaliteit
 - kwetsbaarheid

5. REGIONALE SAMENHANG EN EVENWICHT - gemeenschappelijke regeling -

	REGIONALE SAMENWERKINGSVERBANDEN	GEMEENTE BARNEVELD	GEMEENTE SCHERPENZEEL
	GR Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden	ja	ja
	GR Regio Foodvalley	ja	ja
	GR De Vallei	ja	ja
	GR Omgevingsdienst De Vallei	ja	ja
	Coöperatie parkeerservice	ja	nee
	Leisurelands BV	ja	nee
	Waterschap Vallei en Veluwe	ja	ja

5. REGIONALE SAMENHANG EN EVENWICHT - anderszins -

	REGIONALE SAMENWERKINGSVERBANDEN	GEMEENTE BARNEVELD	GEMEENTE SCHERPENZEEL
	Veluwe alliantie	ja	ja
	Hosting GWS4All, applicatiebeheer	ja	ja
	Schuldhelpverlening	ja	ja
	Uitvoering gemeentelijke belastingen	nee	ja
	Leerplicht / RMC	nee	ja
	Beschermd wonen, OGGZ	nee	ja
	Ouderenwerk	nee	ja
	Meldcode huiselijk geweld	ja	ja
	ICT, informatiebeveiliging en privacy	nee	ja
	Basisregistratie Grootchalige Topografie	ja	ja
	Archiefbeheer	nee	ja
	BAG / WKPB	nee	ja
	Beheer GEO-informatie	nee	ja
	Inkoop(bureau Midden Nederland)	nee	ja
	Inkooporganisatie Ede-Barneveld	ja	nee
	Uitvoering personeelsregelingen voormalig Wsw-ers	ja	ja
	BOA, AOV, mobiele camera, etc.	ja	ja
	Vertrouwenspersoon	ja	ja
	BAG/WOZ	nee	ja

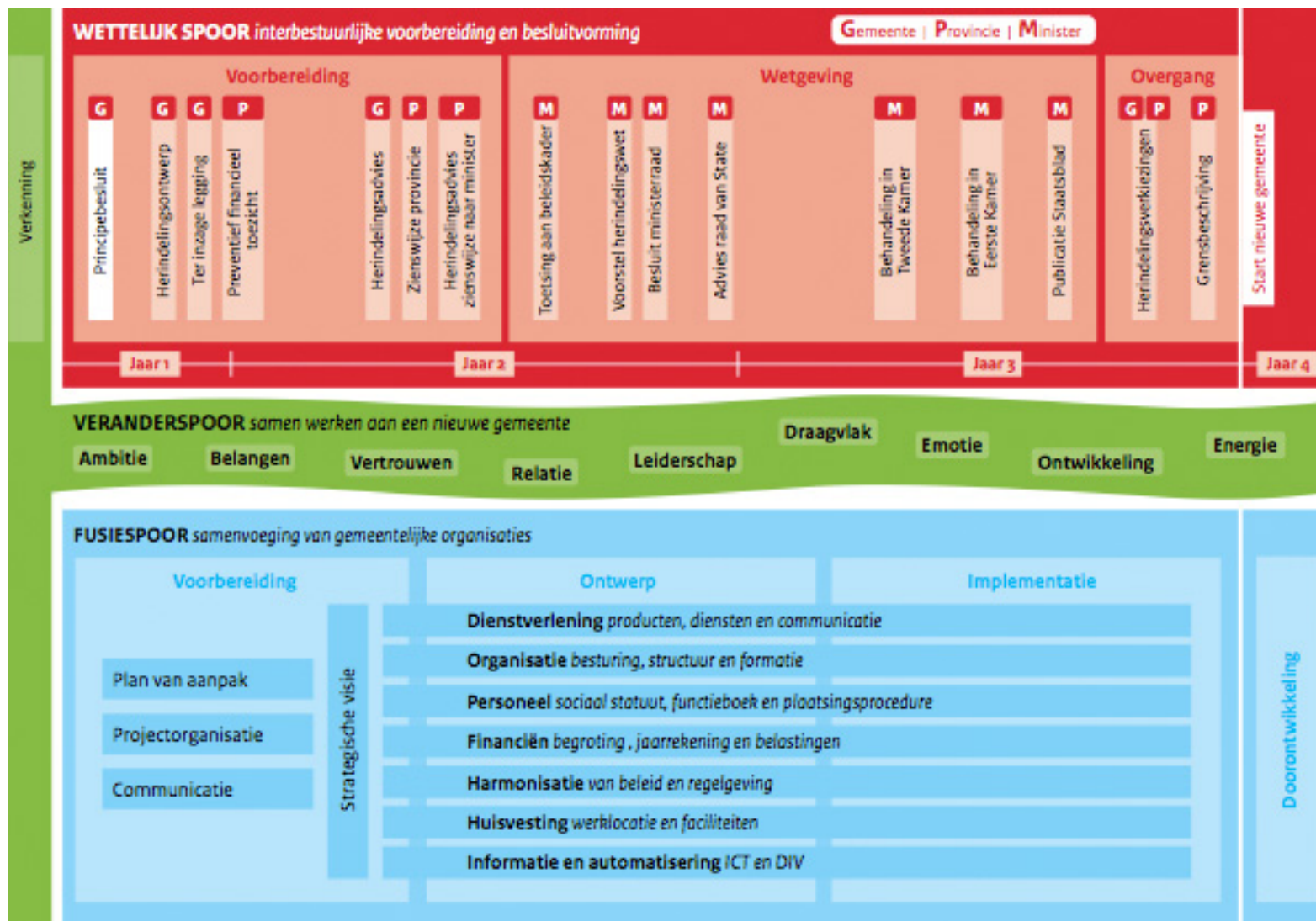
5. REGIONALE SAMENHANG EN EVENWICHT - relevante vragen -

1. Is een nieuwe gemeente Barneveld – Scherpenzeel qua omvang / grootte sterk genoeg in de regio?
2. Wat zijn de belemmeringen of mogelijkheden van deze fusie voor verdere regionale ontwikkeling?
3. Welke zaken worden door Barneveld en Scherpenzeel al in (welke) regionale verbanden georganiseerd?
4. Wat is het regionale opgavenprofiel?
5. Wat zijn de ingenomen posities en toekomstbeelden van gemeenten in de regio op het gebied van samenwerking?

HET PROCES

3 SPOREN

1. Veranderspoor (vervolgdia)
2. Wettelijk spoor (zie bijlage Arhi)
3. Fusiespoor (zie bijlage totaalplanning)

VERANDERSPOOR

- samen werken aan een nieuwe gemeente -
- samen werken aan samenwerken -

hoe is het gesteld met:

- Ambitie
- Belangen
- Vertrouwen
- Relatie
- Leiderschap
- Draagvlak
- Emotie
- Ontwikkeling
- Energie

SPOOR 3: FUSIESPOOR

1. De start van het fusiespoor
2. Dienstverlening
3. Organisatie
4. Personeel
5. Financiën
6. Harmonisatie
7. Huisvesting
8. Informatie en automatisering

AUTONOME OPGAVEN

1. Verdergaande decentralisatie van Rijksoverheid
2. Snelle opmars van de digitale transformatie en nieuwe verbindingen
3. Verhouding tussen gemeente en gemeenschap verandert
4. Economische structuren veranderen
5. Majeure transitie in het kader van duurzaamheid
6. Belang van stad en regio neemt toe

BESTUURLIJKE STRATEGISCHE AMBITIES BARNEVELD

1. Sociaal en vitaal samenleven
2. Leefbare en Vitale wijken en dorpen
3. Economische kracht
4. Energietransitie en klimaat
5. Bereikbaarheid en Mobiliteit
6. Aantrekkelijk buitengebied

STRUCTURELE EXPLOITATIERUIMTE

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Barneveld	0	0	0	1	1	1
Veenendaal	1,1	0,3	0,3	-0,5	0,2	0
Lelystad	3	1,5	1,5	0,8	0,7	0,4
Roosendaal	2	0	2	1	2	3
Stichtse Vecht	1,2	-0,1	-0,1	-1	0,2	0,9
Bergen op Zoom	-1	1,3	1,3	2,5	0,1	0,5
Scherpenzeel	-2	1,4	0,4	0,7	1,5	2,1

FINANCIËN

- gemeentelijke belastingen en heffingen -

	Barneveld tarief 2019	Barneveld tarief 2020	Scherpenzeel tarief 2019	Scherpenzeel tarief 2020
OZB - woningen - eigenaar	0,1026 % € 6.442.000,-	+ 1 %	0,1136 %	+ 1,4 % 1)
OZB - niet-woningen - eigenaar	0,1594 % € 1.934.000,-	+ 25 %	0,1908 %	+ 1,4 % 1)
OZB - niet-woningen - gebruiker	0,1258 % € 1.934.000,-	+ 25 %	0,1465 %	+ 1,4 % 1)
Afvalstoffenheffing (eenpersoons)	€ 179,-	+ 5 %	€ 190,-	+ 1,4 %
Afvalstoffenheffing (meerpersoons)	€ 298,-	+ 5 %	€ 215,-	+ 1,4 %
Rioolheffing	€ 177,-	+ 1,5 %	€ 242,-	+ 4,1 % 2)
Toeristenbelasting p.p.p.n.	€ 0,92	+ 1 %	€ 1,21	+ 1,4 %
Forensenbelasting	ja, staffel	ja, staffel	n.v.t.	n.v.t.
Parkeerbelasting	ja, staffel	ja, staffel	n.v.t.	n.v.t.
Reclamebelasting	ja	+ 0 %	n.v.t.	n.v.t.
Precariobelasting	ja	+ 0 %	n.v.t.	n.v.t.
Hondenbelasting	ja	+ 1 %	ja	ja

- 1) Tariefsontwikkeling Scherpenzeel is op basis van huidig beleid en exclusief de betaalbaarheidsdiscussie.
- 2) Betreft een verhoging o.b.v. het komende GRP van Scherpenzeel van € 242,- naar € 252,-.

NETTO SCHULDQUOTE

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Barneveld	184	188	131	162	151	139
Veenendaal	75,5	69	69	70	74	77
Lelystad	61	57	65	79	81	87
Roosendaal	39	32	63	43	38	27
Stichtse Vecht	60	63	79	73	83	96
Bergen op Zoom	93	95	92	99	114	116
Scherpenzeel	-27	-26	2	12	33	65

SOLVABILITEIT

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Barneveld	20	21	23	26	24	25
Veenendaal	32,4	33	30,9	28	26	24
Lelystad	22	23	18	17	16	15
Roosendaal	33	30	24	29	33	40
Stichtse Vecht	26	25	23	23	20	19
Bergen op Zoom	13	15	11	14	11,4	10,6
Scherpenzeel	80	63	69	54	73	73

GRONDEXPLOITATIE

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Barneveld	75	67	43	48	38	19
Veenendaal	7,5	4,8	3,6	2,1	0,3	0,7
Lelystad	137	135	134	136	133	132
Roosendaal	19	19	15	10	10	7
Stichtse Vecht	0,1	2	0,2	0,6	0,6	2,1
Bergen op Zoom	18	17	11	16	16,9	13,6
Scherpenzeel	7	7	12	0	1	-20

BELASTINGCAPACITEIT

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Barneveld	-	103	104	105	106	105
Veenendaal	80	80	80	80	80	80
Lelystad	100	101	104	-	-	-
Roosendaal	103	98	108	111	111	111
Stichtse Vecht	113	113	112	-	-	-
Bergen op Zoom	110	109	110	-	-	-

FINANCIËN

- wegen -

WEGEN	BARNEVELD	SCHERPENZEEL
Datum vaststelling beleid	2016	Onbekend
Looptijd	2017-2026	5 jaar
Herziening in (jaartal)	2027	2020
Kwaliteitsnivea	Basis	Afhankelijk van nieuw beheerplan, in ontwikkeling
Opgenomen budget conform kwaliteitsniveau? (ja/nee)	Ja	Ja
Budget in exploitatie	€ 687,500,- (waarvan 1,5 mln incidenteel)	€ 190.600,-
Dotatie aan voorziening	€ 3.284.000,-	€ 147,000,-
Stand voorziening per 1-1-2019	€ 1.441.000,-	€ 678.220,-
Stand voorziening per 31-12-2019	nnb	€ 178.038,-
Is er achterstallig onderhoud?	Ja	Ja
Omvang achterstallig onderhoud	€ 5.975.000,-	Circa € 300.000,-
Achterstallig onderhoud financieel in begroting	Ja (incidenteel 1,5 mln 2019 en 1,5 mln 2020 en ogehooagd structureel budget)	Ja

- Achterstallig onderhoud Scherpenzeel is inmiddels in kredieten beschikbaar gesteld en wordt in 2020/2021 uitgevoerd.
- Excl. BTW
- Excl. Vervanging bij einde levensduur
- Barneveld: ingroeipad naar een vaste, dekkende storting in de voorziening t/m 2023 ad € 2.651.000,-

FINANCIËN

- riolering -

RIOLERING	BARNEVELD	SCHERPENZEEL
Datum vaststelling beleid	2016	2019
Looptijd	2016 - 2019	4 jaar
Herziening in (jaartal)	2020	2024
Kwaliteitsniveau	n.v.t.	Goed
Opgenomen budget conform kwaliteitsniveau? (ja/nee)	n.v.t.	Ja
Budget in exploitatie	€ 2.000.000,- per jaar; circa € 8.000.000,- in hele planperiode	Wisselend (2020 extra uitgaven): 2020: € 761.196,- 2021: € 613.256,-
Dotatie aan voorziening	Circa € 3.000.000,- in hele planperiode	Wisselend (egalisatievoorziening): 2020: - € 100.000,- 2021: + € 110.000,-
Stand voorziening per 1-1-2019	€ 1.912.000,-	€ 4.882.541,-
Stand voorziening per 31-12-2019	€ 1.883.000,-	€ 4.426.691,-
Is er achterstallig onderhoud?	Nee	Nee
Omvang achterstallig onderhoud	n.v.t.	n.v.t.
Achterstallig onderhoud financieel in begroting	n.v.t.	n.v.t.

FINANCIËN - gebouwen -

GEBOUWEN	BARNEVELD	SCHERPENZEEL
Datum vaststelling beleid	2015	2013
Looptijd	Onbepaald	10 jaar
Herziening in (jaartal)	n.v.t.	2019
Kwaliteitsniveau	2/3 (sober en doelmatig)	Wisselend
Opgenomen budget conform kwaliteitsniveau? (ja/nee)	Ja	Ja
Budget in exploitatie	€ 1.467.700,-	€ 15.000,-
Dotatie aan voorziening	€ 1.386.500,-	€ 70.000,-
Stand voorziening per 1-1-2019	€ 2.444.881,-	€ 482.509,-
Stand voorziening per 31-12-2019	€ 2.460.091,-	€ 552.363,-
Is er achterstallig onderhoud?	Nee	Ja
Omvang achterstallig onderhoud	n.v.t.	Onbekend
Achterstallig onderhoud financieel in begroting	nee	Via de voorziening

Scherpenzeel: uitvoering onderhoud is uitgesteld o.a. In afwachting uitkomst Toekomstvisie en visie op gemeentelijke huisvesting (locatie gemeentehuis). Gleden zijn deels wel in voorziening aanwezig, zo is de verwachting.

FINANCIËN

- civiele kunstwerken -

CIVIELE KUNSTWERKEN	BARNEVELD	SCHERPENZEEL
Datum vaststelling beleid	2016 (Beleidsvisie Beheer en Onderhoud wegen)	2016
Looptijd	2017 - 2026	6 jaar
Herziening in (jaartal)	2027	2021
Kwaliteitsniveau	Basis	Goed
Opgenomen budget conform kwaliteitsniveau? (ja/nee)	Ja	Ja
Budget in exploitatie	€ 135.000	€ 0
Dotatie aan voorziening		€ 6.896,-
Stand voorziening per 1-1-2019		€ 65.354,-
Stand voorziening per 31-12-2019		€ 50.150,-
Is er achterstallig onderhoud?	Nee	Nee
Omvang achterstallig onderhoud		n.v.t.
Achterstallig onderhoud financieel in begroting		n.v.t.

Scherpenzeel: Dit betreft toren van de N.H.-kerk. Voor overige kunstwerken is geen voorziening getroffen. Indien gewenst kan wel de verzekeringspolis verstrekt worden.

Barneveld: Beschikbaar budget is aangevraagd o.b.v. Inspectie 2016. Eventueel achterstallig onderhoud is hierbij in begrepen.

FINANCIËN - sportvelden -

SPORTVELDEN	BARNEVELD	SCHERPENZEEL
Datum vaststelling beleid	2018	2015 (kleedkamers) 2018 (velden)
Looptijd	2018 - 2028	5 jaar
Herziening in (jaartal)	2028	2020 (kleedkamers) 2022 (velden)
Kwaliteitsniveau	Goed	Goed
Opgenomen budget conform kwaliteitsniveau? (ja/nee)	Ja	Ja
Budget in exploitatie	€ 326.000,-	€ 64.179,-
Dotatie aan voorziening	n.v.t.	€ 133.649,-
Stand voorziening per 1-1-2019	n.v.t.	€ 547.433,-
Stand voorziening per 31-12-2019	n.v.t.	€ 420.201,-
Is er achterstallig onderhoud?	Nee	Nee
Omvang achterstallig onderhoud	n.v.t.	n.v.t.
Achterstallig onderhoud financieel in begroting	n.v.t.	n.v.t.

FINANCIËN

- groen / bomen -

GROEN / BOMEN	BARNEVELD	SCHERPENZEEL
Datum vaststelling beleid	2011	2016
Looptijd	10 jaar	25 jaar
Herziening in (jaartal)	2021	2021
Kwaliteitsniveau	Divers, zie separate onderdelen	Divers, zie paragraaf kapitaal-goederen in programmabegroting
Opgenomen budget conform kwaliteitsniveau? (ja/nee)	Ja	Ja
Budget in exploitatie	€ 530.000,-	€ 243.200,-
Dotatie aan voorziening	n.v.t.	€ 17.500,-
Stand voorziening per 1-1-2019	n.v.t.	€ 23.126,-
Stand voorziening per 31-12-2019	n.v.t.	€ 776,-
Is er achterstallig onderhoud?	Nee	Nee
Omvang achterstallig onderhoud	n.v.t.	n.v.t.
Achterstallig onderhoud financieel in begroting	n.v.t.	n.v.t.

SALDO PROGRAMMABEGROTING 2020-2023

	2020	2021	2022	2023
Gemeente Scherpenzeel	152.510 V	123.157 V	8.294 V	161.056 V
Gemeente Barneveld	252.000 N	1.451.000 V	1.092.000 V	541.000 V

PERSONELE ZAKEN

- totale kosten per inwoner -

Totaal apparaatskosten (primair proces + overhead)	Afwijking %	Afwijking absoluut
Gemeente Barneveld: € 976		
	-1%	€ - 493.532
Referentiegroep: € 984		
Conclusie: De totale apparaatskosten (primair proces en overhead) per inwoners van de gemeente liggen op het gemiddelde van de referentiegroep.		

REFERENTIEGROEP

• Assen	• Barneveld
• De Fryske Marren	• Den Helder
• Gooise Meren	• Heerenveen
• Houten	• Lansingerland
• Maashorst i.o.	• Nissewaard
• Oosterhout	• Overbetuwe
• Pijnacker-Nootdorp	• Rijswijk
• Roermond	• Smallerland
• Terneuzen	• Utrechtse Heuvelrug
• Waalwijk	• Werkorganisatie CGM
• Werkorganisatie Duivenvoorde	• Werkorganisatie Voorne

PERSONELE ZAKEN

- huidige vs benodigde formatie -

	Huidige situatie Barneveld	Basis op orde Barneveld	Huidige situatie Scherpenzeel	Basis op orde Scherpenzeel	Verschil / totaal
Formatie in fte	475, 81	482,31	71,06	85,21	6,5 + 14,15 = 20,65
Loonsom	€ 33.608.000	€ 34.113.000	€ 4.100.000	€ 4.916.447	
Loonkosten per fte	€ 70.663	€ 70.728	€ 57.698	€ 57.698	
Overheadkosten (incl. salariskosten van de overhead)	€ 14.880.000	€ 15.080.000	€ 1.000.300 ???	€ 1.202.739 ???	
Overheadkosten per fte (incl. Salariskosten van de overhead)	€ 31.273	€ 31.266	€ 14.115	€ 14.115	
Overheadkosten (excl. salariskosten van de overhead)	€ 4.221.000	€ 4.221.000			
Overheadkosten per fte (excl. Salariskosten van de overhead)	€ 8.871	€ 8.752			
Totale personeelskosten			€ 6.373.852,94	€ 7.570.552,94	
Score in vergelijking referentiegemeenten	gemiddeld	gemiddeld	onderbezet	gemiddeld	gemiddeld

PERSONELE ZAKEN

1. Zie overzicht 'HR-kengetallen'
2. Zie bijlage 'Aantal fte: vergelijking taakvelden'
3. Bij samenvoeging van de beide personeelsformaties blijft de totale formatie binnen de marges van referentiegemeenten, d.w.z. gemiddeld.
4. Uitgangspunten: a) 'mens volgt werk', b) geen ontslagen en c) geen opschaling loongebouw
5. Als uitgangspunt is de bestaande organisatiestructuur van Barneveld: formatie Scherpenzeel inpassen in vastgesteld formatieoverzicht Barneveld
6. Als uitgangspunt is een nieuwe organisatiefilosofie en -structuur: eerst hoofd- en fijnstructuur bepalen, dan pas Functieboek 1 en 2 maken en dan pas plaatsing
7. Als de gemeente Scherpenzeel een uitbreiding van 15 fte vraagt bij continuering van de zelfstandigheid, is die claim niet op voorhand verdwenen bij een gemeentelijke herindeling! -> wat moet en kan ingepast worden?
8. Is er een personele claim bij de gemeente Barneveld?
9. Gelet op a) inhoudelijke ambities Barneveld, b) resultaten benchmark Berenschot over Barneveld, c) personele claim Scherpenzeel en d) uitgangspunten zoals genoemd bij punt 4: nu geen personele en financiële taakstelling opleggen

HARMONISATIES

1. Zie bijlage 'Harmonisaties' voor voorbeelden van harmonisatietrajecten
2. Harmonisatie brengt politieke en bestuurlijke gevoeligheden met zich mee omdat het de verschillen tussen gemeenten blootlegt en het politieke keuzes betreft (lokale belastingen, subsidies!)
3. Het is de nieuwe raad die besluit over harmonisatievoorstellen.
4. Communiceer de uitkomsten tijdig en zorgvuldig naar inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties.
5. Binnen twee jaar na de datum van herindeling moet de nieuwe gemeente bepalen of nieuwe voorschriften worden vastgesteld, exclusief belastingverordeningen, verordeningen onroerend zaakbelasting en baatbelasting, ruimtelijke plannen, gemeenschappelijke regelingen.
6. Processtappen Harmonisatie:
 1. inventarisatie
 2. prioritering
 3. harmonisatievoorstel
 4. besluitvorming

SWOT-ANALYSE

- sterk -

1. De organisatie is op orde en wordt gestuurd op basis van visie en kracht.
2. Financieel gezien is de gemeente op orde (maar er is onvoldoende ruimte voor de op stapel staande ambities en projecten).
3. Qua voorzieningen heeft Barneveld nadrukkelijk een centrumfunctie.
4. De gemeente heeft een positieve uitstraling in de regio en wordt gewaardeerd als partner in samenwerkingstrajecten.

SWOT-ANALYSE

- zwak -

1. De oriëntatie op de omliggende regio is punt van aandacht en nog niet tot wasdom gekomen.
2. De betrekkingen met de nabij gelegen gemeenten zijn ad hoc en niet gebaseerd op een visie in het belang van de regio.
3. De discussie over intergemeentelijke samenwerking en toekomst van de regio kan in de raad geïntensiveerd worden. Dit zal op basis van ambitie ingevuld kunnen en moeten worden.
4. Kerngericht werken
5. Burger- en gemeenteparticipatie
6. Formatie in balans met ambities en strategische keuzes?
7. Er is onvoldoende financiële ruimte voor de op stapel staande ambities en projecten (maar financieel gezien is de gemeente op orde).

SWOT-ANALYSE

- kansen 1/2 -

1. Barneveld kan zichzelf als scharnierpunt in de regio ontwikkelen en daarmee een rol als regionaal centrum versterken ('het getal telt').
2. Voor de ontwikkeling van voorzieningen, de groei van de economie en grote projecten liggen mogelijkheden. Een grotere schaal biedt kansen.
3. De afstemming van voorzieningen op een grotere schaal biedt (financiële) kansen voor de gemeenten.
4. De congruentiescore van de Barnevelds samenwerking is hoog (samenwerken op verschillende gebieden in dezelfde samenstelling of combinatie van gemeenten).
5. Actualiseren strategische ambities / visie
6. Verbetering afstemming ambities en organisatie / middelen
7. Momentum voor organisatieverandering- en ontwikkeling

SWOT-ANALYSE

- kansen 2/2 -

8. Verkennen van c.q. vorm en inhoud geven aan kerngericht werken (schaalvergroting vs. schaalverkleining)
9. Momentum en impuls voor Omgevingswet
10. Versterken van de strategische beleids- en ontwikkelcapaciteit en innovatiemogelijkheden
11. Professionalisering
12. Ontwikkelmogelijkheden voor personeel
13. Aantrekkelijk werkgeverschap
14. Vermindering kwetsbaarheid
15. Reductie bestuurskosten
16. Overschot Arhi-gelden investeren in samenleving

SWOT-ANALYSE

- bedreigingen -

1. Onvoldoende draagvlak bij Scherpenzeel
2. 'Pocket veto' van Scherpenzeel
3. Ten gevolge van de transities dreigen gemeenten op het gebied van ambtelijke capaciteit naar de toekomst kwetsbaar te worden. Samenwerken en schaalvergroting is derhalve onontkoombaar.
4. Samenwerking in de regio is punt van aandacht. Gaan c.q. Blijven de 'stedelijke gemeenten' de landelijke gemeenten ondersteunen of ontstaan er 'shoppende' kleine gemeenten, die daarmee mogelijk tegenhangers van de 'stedelijke gemeenten' worden in plaats van partners?
5. Ontstaan regiegemeente Scherpenzeel als tussenfase = 'dweilen met de kraan ...'

SWOT-ANALYSE - bedreigingen 2/2 -

6. Grotere afstand tussen gemeentebestuur en inwoner, ondernemer, etc. (maar kan door kerngericht werken en burger- en gemeenteparticipatie opgevangen worden)
7. Kostenverhogende effecten van een grotere en professionelere ambtelijke organisatie (opwaardering loongebouw); strakke sturing noodzakelijk
8. Verandering en samenwerking vragen om vertrouwen. Is dat ambtelijk, bestuurlijk en politiek voldoende aanwezig?
9. Herindeling is niet de oplossing voor alle ambities van Barneveld
10. Herindeling versterkt de positie in de regio weliswaar, maar niet substantieel
11. Tempoverlies lopende ontwikkelingen Barneveld

CRITERIA EN CONCLUSIES

CRITERIUM	NULOPTIE belang Barneveld	NULOPTIE gezamenlijk belang	BESTUURLIJKE FUSIE belang Barneveld	BESTUURLIJKE FUSIE gezamenlijk belang
Draagvlak	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Schaalniveau passend bij opgaven	+	-/+	++	++
Interne samenhang en consistentie	-/+	-/+	++	++
Bestuurskracht en vitaliteit	+	-/+	+	++
Regionale samenhang en evenwicht	-/+	-/+	++	++
Duurzaamheid	+	-/+	+	++

p.m. = pro memorie / nu niet onderzocht
 -/+ = geen voordeel / geen nadeel
 + = beperkt voordeel
 ++ = voordeel

MEERWAARDE HERINDELING?

Publieke kracht	De nieuwe gemeente is toekomstbestendig en bestuurskracht genoeg ook voor de nieuwe, maatschappelijke opgeven.
Participatiekracht	Identiteitsbehoud van kernen en wijken als expliciet beleid, stimuleert de bereidheid van de betrokkenen tot participatie bij beleidsontwikkelingen.
Samenwerkingskracht	Als sterkere gemeente in regioverhoudingen ontstaat meer regio-invloed, de nieuwe gemeente is daarmee in staat om effectiever en hoogwaardiger samen te werken.
Ontwikkelkracht	De maatschappelijke opgaven worden met de bestuurskracht en personeelskracht passend strategisch, tactisch en uitvoerend vertaald.
Bestuurlijke kracht	Naast vereenvoudiging van de bestuurlijke sturing worden de krachten voor het aanpakken van de maatschappelijke vraagstukken gebundeld.
Handelingskracht	Een gemeente van Inwoners kan met voldoende gekwalificeerd personeel de meeste werkzaamheden zelfstandig aan.
Handhavingskracht	Een grotere gemeente is door de schaa sprong beter in staat om als toezichthouder op te treden.
Financiële kracht	Omtrent de financiële middelen bestaan meer zekerheden om de steeds weer nieuwe maatschappelijke uitdagingen voldoende financieel te dekken.
Organisatiekracht	Bundeling van krachten bij de dienstverlening aan de inwoners, instellingen en bedrijven voor het toegangslot tot de overheid.
Operationele kracht	Met de publieke waarden van participatie en gelijkheid zijn de activiteiten voor de uitvoering of aanpassing van beleid voorspelbaar en helder.
Personeelskracht	De robuuste ambtelijke organisatie maakt de gemeente een aantrekkelijke werkgever voor de aantrekking van professioneel personeel.

MEERWAARDE HERINDELING / KANSEN?

	HUIDIGE SITUATIE BARNEVELD	KANS NA HERINDELING
Publieke kracht	+	++
Participatiekracht	0	++
Samenwerkingskracht	+	++
Ontwikkelkracht	+	++
Bestuurlijke kracht	+	++
Handelingskracht	++	++
Handhavingskracht	?	+
Financiële kracht	+	++
Organisatiekracht	?	+/-
Operationele kracht	+	+/-
Personeelskracht	+	++

CHECK

1.	Urgentie tot bestuurlijke fusie aanwezig?	Barneveld: nee Scherpenzeel: ja
2.	Voordelen van fusie worden duidelijk gezien?	Barneveld: in onderzoek Scherpenzeel: politiek nee; extern onderzoeken ja
3.	Vertrouwen van besturen in partnergemeenten?	Ja
4.	Beelden van partnergemeenten van elkaar positief?	Geen beletsel
5.	Genoeg partners voor fusie?	Voor Scherpenzeel is dat alleen Barneveld

BEIDE GEMEENTEN ZIJN FINANCIIEEL GEZOND

- Zowel Barneveld als Scherpenzeel hadden een tekort in het begrotingsjaar 2019, maar de meerjarenramingen 2020-2022 van beide gemeenten zijn structureel sluitend. Daarom geldt voor beide gemeenten voor het begrotingsjaar 2019 het 'repressieve' toezicht. Dat wil zeggen dat de begrotingen 2019 geen goedkeuring van GS nodig hadden.
- Het saldo Programmabegroting 2020-2023 is in de gemeente Barneveld voor 2020 (beperkt) negatief en in de volgende jaren positief.
- Het saldo Programmabegroting 2020-2023 is in de gemeente Scherpenzeel voor deze jaren (beperkt) positief. Risicofactor is het ontbreken van structurele dekking.

BEIDE GEMEENTEN ZIJN FINANCIIEEL GEZOND

- De risico's in de grondexploitatie zijn voldoende afgedekt (uit de meerjarenprognoses 2019-2022 blijkt dat de boekwaarde van de grondexploitatie in beide gemeenten gaat dalen, waardoor de risico's verder afnemen)
- Beide gemeenten hebben ruim voldoende weerstandsvermogen om de nu bekende risico's af te kunnen dekken. Dit weerstandsvermogen voldoet tevens aan de norm die de raad heeft vastgesteld.
- De gehanteerde uitgangspunten in beide begrotingen zijn voldoende reëel.

BEIDE GEMEENTEN ZIJN FINANCIËEL GEZOND

- De risico's in de grondexploitatie zijn voldoende afgedekt (uit de meerjarenprognoses 2019-2022 blijkt dat de boekwaarde van de grondexploitatie in beide gemeenten gaat dalen, waardoor de risico's verder afnemen).
- De schuldpositie van beide gemeenten valt binnen de gangbare normen (Scherpenzeel heeft weinig schulden).
- De gemeenten nemen voornamelijk deel aan dezelfde verbonden partijen.
- Er is weinig verschil tussen de totale belastingdruk per meerpersoonshuishouden in beide gemeenten, ondanks accentverschillen.

AANDACHTSPUNTEN VOOR DE BEGROTING 2020 E.V.

- Sociaal domein: de risico's in de gedecentraliseerde rijkstaken (vooral in de jeugdzorg) zijn nog in beweging. Dit kan in de begroting en meerjarenraming nog een verstorende factor worden.
- Onderhoud kapitaalgoederen is punt van aandacht bij een traject van bestuurlijke fusie. Dit moet worden gekwantificeerd en afgedekt. Huidige inventarisaties vormen geen belemmering voor bestuurlijke fusie.
- Als de gemeenteraden per ... het herindelingsontwerp vaststellen, zal er preventief toezicht gelden voor de begroting 202X van beide gemeenten. Zie Arhi toezicht.

FINANCIELE EFFECTEN VAN DE HERINDELING

- Na de voorgenomen fusie daalt de algemene uitkering iets t.o.v. de optelsom van de twee huidige algemene uitkeringen.
- De bestuurskosten dalen ook (door het schaalvoordeel). Dit is in principe een structureel effect.
- Gemeentelijke herindeling brengt (tijdelijke) extra kosten met zich mee: de frictiekosten. Die doen zich deels vóór en deels na de herindeling voor.
- Ter compensatie hiervan krijgen de gemeenten een tijdelijke extra uitkering uit het gemeentefonds. Als men het goed aanpakt, kan men hieraan geld overhouden. Dit is een incidenteel effect.

FINANCIELE POSITIE NIEUWE GEMEENTE

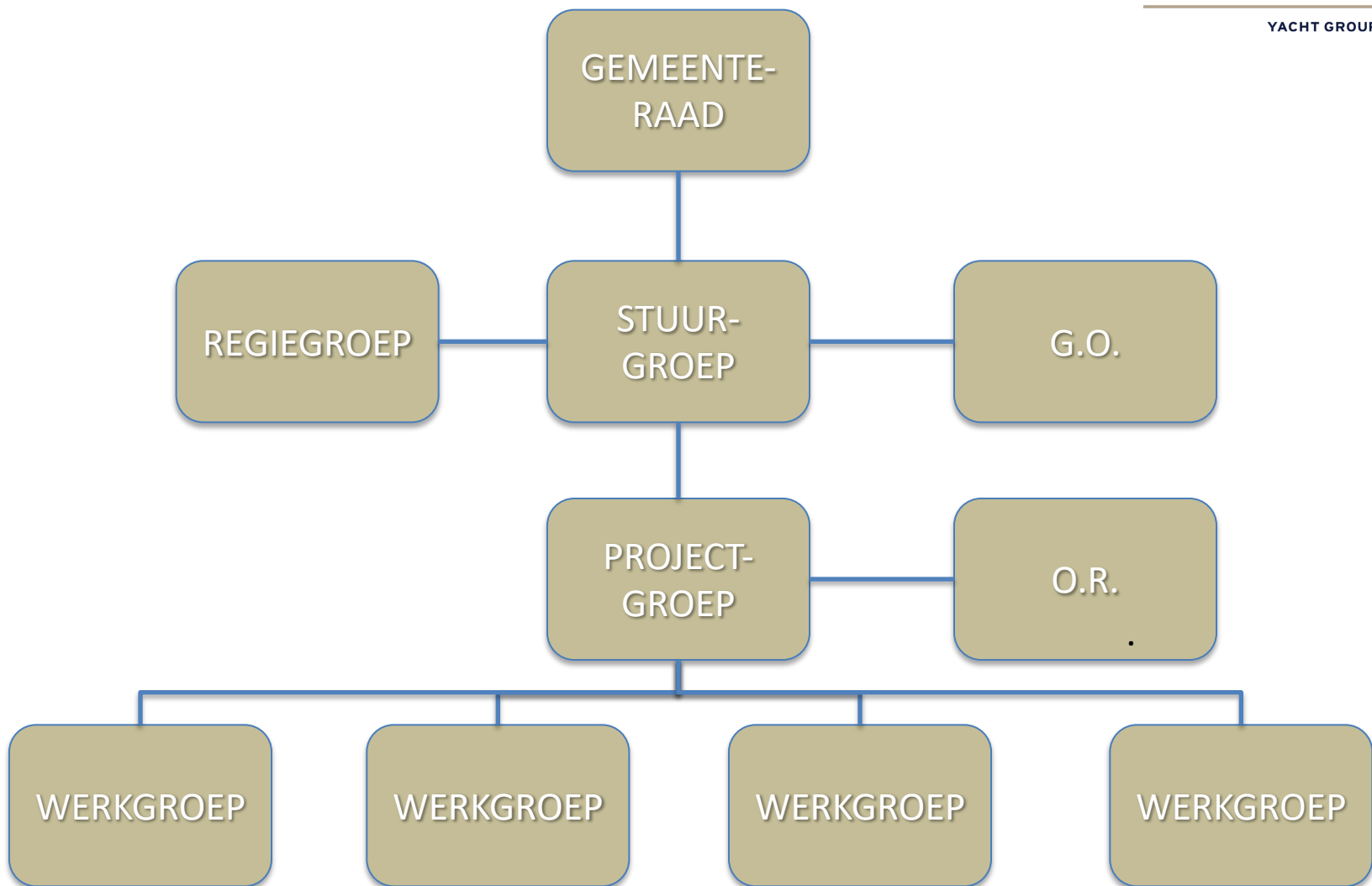
- Een gezonde uitgangspositie voor de nieuwe gemeente
- Maar: beide gemeenten moeten ervoor zorgen dat het financiële beeld niet verslechtert in de aanloop naar de herindeling (per 1-1-2023?).
- Zorgen voor een structureel en reëel sluitende begroting
- Nieuw beleid moet passen binnen de structureel sluitende begroting

AANBEVELINGEN VOOR DE HUIDIGE GEMEENTEN

- Uit de quickscan - vooruitlopend op een herindelingsscan - komen 30 aanbevelingen voort. Zie bijlage.
- De aanbevelingen dienen door de huidige gemeenten al te worden opgepakt, in de aanloop naar de datum van de herindeling. Hiervoor moet een tijdpad komen.
- Veel aanbevelingen hebben betrekking op de harmonisatie van de twee gemeentebegrotingen, de beheerplannen, de verordeningen, de beleidsnota's, de belastingen etc. Zo wordt het gemakkelijker om het herindelingsontwerp, het herindelingsadvies en een goede eerste begroting van de nieuwe gemeente op te stellen.

PREVENTIEF TOEZICHT OP GROND VAN DE WET ARHI

- Als beide raden het herindelingsontwerp hebben vastgesteld, komen beide gemeenten van rechtswege onder preventief toezicht op grond van de Wet algemene regels herindeling (afgekort: de Wet arhi).
- Dit houdt in dat de begrotingen van Barneveld en Scherpenzeel beide aan goedkeuring door Gedeputeerde Staten zijn onderworpen.
- De goedkeuring wordt in principe alleen verleend als het begrotingsjaar reëel en structureel sluitend is.
- Dus: al het nieuwe beleid moet zijn afgedekt binnen een structureel en reëel sluitende begroting.

HOOFDCONCLUSIES EN AANBEVELINGEN 1/3

1. Op basis van de 6 **'criteria voor herindeling'** biedt een bestuurlijke fusie met de gemeente Scherpenzeel mogelijkheden tot versterking van de gemeente Barneveld. 6 van de 5 criteria bieden kansen.
2. **'Draagvlak'** is als criterium niet onderzocht en beoordeeld en is een grote risicofactor.
3. In het kader van een bestuurlijke fusie zijn drie sporen aan de orde. Het **wettelijk** en het **fusiespoor**, zijn weliswaar met grote interne inzet en externe ondersteuning, te organiseren. Maar
4. het **veranderspoor** biedt op dit moment onvoldoende basis om een traject van bestuurlijke fusie in te gaan. De gemeente Scherpenzeel spreekt met onvoldoende overtuiging uit dat een bestuurlijke fusie met de gemeente Barneveld een juiste keuze is. Belangen, vertrouwen, relatie, leiderschap, draagvlak, emotie, ontwikkeling, energie, staan daarmee vanaf het begin onder druk en vormen een te grote belemmering. Waak ook voor 'pocket veto'.
5. **Financiën** is in een traject van bestuurlijke fusie altijd punt van aandacht (zie checklist en overzicht financiële gegevens), maar vormen in deze casus geen belemmering voor een bestuurlijke fusie.

HOOFDCONCLUSIES EN AANBEVELINGEN 2/3

6. Indien bestuurlijke fusie wordt ingezet: de **organisatievisie** van de gemeente Barneveld is actueel en kwalitatief goed. Laat deze de basis vormen voor een de nieuwe organisatie, maak afhankelijke van de verplichte taken, de landelijke en regionale autonome opgaven en de bestuurlijke strategische ambities een organisatiestructuur, inclusief kwalitatieve en kwantitatieve formatie.
7. Met inachtneming van punt 6 wordt de personeelsformatie van de gemeente Scherpenzeel op basis van een te maken Functieboek 1 en 2 ingeschoven.
8. Start **strategische personeelsplanning**.
9. Leg het traject van bestuurlijke fusie (vooralsnog, d.w.z. minimaal twee jaar na datum herindeling) **geen taakstelling** op. Een financiële en/of personele taakstelling doet de mogelijke meerwaarde van de fusie teniet (zie criteria en meerwaarde herindeling).
10. Start desgewenst (!) informele bestuurlijke gesprekken waarbij wederzijdse wensen, ambities en randvoorwaarden bespreekbaar worden gemaakt en - als de 'setting' het toelaat - uiteindelijk vastgelegd worden in een **intentieovereenkomst**, vastgesteld door beide gemeenteraden.

HOOFDCONCLUSIES EN AANBEVELINGEN 3/3

11. Zorg bij zowel het wettelijk als het fusiespoor voor voldoende **interne** (de eigen ambtelijke organisatie, het bestuur en de politiek) en **externe** (de lokale samenleving) **borging**. Zie advies projectstructuur. Zoek de juiste balans tussen enerzijds interne betrokkenheid, eigenaarschap en verantwoordelijkheid en anderzijds benodigde externe ondersteuning.

DOCUMENTEN / PRESENTATIE

1. Opdrachtformulering
2. Kwaliteitscriteria gemeentelijke herindeling
3. SWOT-analyse
4. Conclusie: criteria i.r.t. nuloptie i.r.t. bestuurlijke optie
5. Conclusie: meerwaarde herindeling / kansen
6. Stand van zaken financiën
7. Overzicht 'Voorbeelden thema's harmonisatie'
8. Aanbevelingen m.b.t. Financiën (checklist)
9. Personele aspecten: formatie
10. Personele aspecten: personele afspraken
11. Proces: Arhi, totaalplanning en veranderingsproces
12. Projectstructuur
13. 'Handreiking voor de prefusiefase'

- ZIE DE BIJLAGEN VOOR DE UITWERKING EN TOELICHTENDE TEKST -

VRAGEN ?

Marcel Hermans

06-12213368

marcel.hermans@bmc.nl